

Bakalářská práce

Marek Kobera : John Polkinghorne – jeho přínos pro dialog mezi přírodními vědami a teologií.

Posudek oponenta

Oponent: Aleš Opatrný

Téma dialogu mezi přírodními vědami a teologií je stále diskutované, byť se dnes může jevit jak z pohledu teologie tak z pohledu přírodních věd (to zejména!) jako téma, stojící blíže okraji než středu zájmu. A John Polkinghorne je jistě osobou zajímavou. Jenže bakalářská práce není tím, čím má být, jen proto, že se v ní píše o zajímavých věcech, které navíc pisatele osobně přitahují. Je třeba si ujasnit a definovat téma práce, oblast zájmu a metodu. To všechno bychom se rádi dočetli už v úvodu. Ten však začíná velmi problematickým tvrzením, že „vztah vědy a víry dle soudu autora této bakalářské práce patří vůbec k nejzajímavějším problémům dnešní vědy“ (str.4). Asi to platí o oblasti zájmů autora práce, ale obecně sotva (navíc – jaké vědy: Přírodních věd? Teologie? Filosofie?..).

Dalšími problémy práce je neujasněnost, jaká témata budou sledována (a tak se dočítáme třeba s kým se Polkinghorne setkával, jakož i jiné detaily, pro téma práce zcela neužitečné). Dále lze konstatovat téměř absenci skutečně teologického pohledu na teologická témata a v podstatě míjení skutečnosti, že dialog mezi teologií a přírodními vědami je zásadně závislý na filosofických předpokladech, z nichž jedna i druhá strana vychází a na filozofii jako „spojovacím článku“ (pokud mezi debatujícími existuje!), který by spojoval obě oblasti, které mají zásadně různou metodiku poznávání i další práce.

Recenzent má za to, že Polkinghorneova bibliografie by patřila do přílohy, nikoliv do vlastního textu práce, zato bychom o Polkinghorneovi jako fyzikovi měli dočíst víc, než je obsah jediné stránky (s.19). Pokud jde o Polkinghornea jakožto teologa (psal opravdu teologické práce?), udivuje autorovo dělení oblastí teologie: filosofie a fundamentální teologie mu nějak splývají vjedno a navíc ztotožní fundamentální teologii s apologetikou – to ale platí tak pro 1. polovinu 20. století, biblickou teologii řadí pod systematickou teologii a nevysvětluje, co rozumí pod pojmem „přirozená teologie“ (jde o teologii nebo filosofii?).

Některé věty jsou zde těžko srozumitelné, případně zmatené (zejména na str. 27, 28).

V podání autora práce vystupuje Polkinghorne v oblasti teologie tak trochu jako Jára Cimrman, činný ve všech možných oborech.

Čtvrtá kapitola má pojednávat o přínosu J.P. pro vývoj dialogu mezi přírodními vědami a teologií. Kromě tvrzení, že „jeho konkrétní teologické modely v christologii a eschatologii jsou velmi přínosné“ (Které? A soudí tak i teologie?) a že „na historické hodnocení díla J.P. je zatím příliš brzy“, nedozvíme se nic o tom, jak autor práce tento přínos hodnotí. Dozvíme se jen, jak jsou v zásadě Čechách lidé nedostateční nebo hloupi pokud jde o vztah teologie a přírodních věd, případně z několika citací jak dílo J.P. hodnotí jiní (v citacích jde ale o teologii, ne o dialog mezi teologií a přírodními vědami). Zde bych zvláště vytkl jednu metodickou chybu. Autor práce má jistě právo nesouhlasit s prof. Pospíšilem v hodnocení McGratha. Musí ale svůj nesouhlas odůvodnit věcně, ne tím, že vypočte studia a místa působení obhajovaného autora (str. 38-39)!

Pokud jde o úpravu práce, nijak ji nezdobí užívání tučných písmen v textu, pro výklad nefunkční, a zařazení „intermezza“ jako samostatné kapitoly bez číslování. Že by se slušelo literaturu, seznam zkratk a anglickou anotaci psát vždy na samostatnou stránku, bych považoval za samozřejmost, která zde dodržena není.

Práce si vytkla zajímavé téma, které ale - nemá-li být jen oslavnou ódou na nepochybně zajímavou postavu s připojeným kritizováním a až pohrdáním některými teology - vyžaduje jasnou strukturu, odstranění zavádějících tematických vybočení, kritický přístup k traktovaným tématům, osobám a tvrzením (kritika chápána ve smyslu řeckého „krinein“ = rozlišovat!) a hlavně znalost teologie, kterou autor opravdu nepředvedl. Práci jen s rozpaky doporučuji k obhajobě.

V Praze 29.5.2007

.....
oponent